

Seges, 3. april 2017

Sten W. Laursen

NOGET OM VANDLØB

KORT OVERSIGT

- Afdelingen for Jura & Skat – hvem er vi?
- Hvad kan vi hjælpe med
- Erfa-gruppe
- Nyere klagenævnspraksis

HVAD KAN VI HJÆLPE MED

- Hvad siger loven, herunder vandløbsloven og andre relaterede love, bl.a. naturbeskyttelsesloven og lov om vandplanlægning
- Sagstyper vi arbejder med
 - Spørgsmål om vedligeholdelse af vandløb
 - Revision af vandløbsregulativer
 - Partsfordelingssager
 - Regulerings- og restaureringssager
 - Erstatningssager foranlediget af mangelfuld vedligeholdelse
 - Vandområdeplaner
 - M.m.
- Brugerbetaling

ERFAGRUPPE

- Vi har en erfagruppe, der mødes med mellemrum
- Den har deltagere fra:
 - Vkst, Agrovi, LandboSyd, LHN, Sønderjysk Landboforening, Kolding Herreds Landbrugsforening, Sagro, Vestjysk Landboforening, LMO, Djursland Landboforening, LandboLimfjord, Agri Nord, LandboNord og Seges
 - I den senere tid også deltagelse fra Danske Vandløb, hvilket vi er glade for

NMK-43-00646 - SKOVMOSESAGEN

- Sagen angår et ret omfattende projekt til beskyttelse af et sommerhusområde mod overfladisk afstrømning ved ekstreme nedbørshændelser
 - Der ønskes etableret diger og nye vandløb foruden visse reguleringer
 - Kommunen har udarbejdet et forslag til partsfordeling ved brug af en såkaldt TWI-model – men der er ikke opnået forlig herom
 - Kommunen har trods dette meddelt tilladelse til projektet, som den betegner som et reguleringsprojekt – sagen havde stor politisk bevågenhed og havde verseret i flere år

NMK-43-00646 - SKOVMOSESAGEN

- Afgørelsen påklages af en mindre gruppe af sommerhusejere
- Klagenævnet ophæver kommunens afgørelse og hjemviser sagen til fornyet behandling
 - Afgørelsen begrundes navnlig med, at kommunens afgørelse er truffet inden, der var endelig afgørelse af de økonomiske spørgsmål i sagen, jf. reguleringsbkg. § 19, stk. 2 – udgør en væsentlig mangel, der medfører ugyldighed
 - Nævnet har behandlet de tekniske dele af sagen forholdsvis grundigt – bl.a. påpeges, at projektet primært omfatter nyanlæg af vandløb, og at udgifterne herved afholdes af grundejere, der ønsker anlægget udført eller ønsker at medbenytte det og ikke efter nytte

NMK-43-00567 OM DRÆN I SOMMERHUSOMRÅDE

- Sagen angår vedligeholdelse af et detaildræn gennem et sommerhusområde. Arealet har tidligere været et landbrugsareal, der efterfølgende er tilplantet som plantage og i 2004 udstykket til 16 grunde
- Det er oplyst, at der er tale om et 1,5 tommers lerrør, der ikke har været vedligeholdt i en længere årrække
- Kommunen har påbudt en sommerhusejer vedligeholdelse af rørledningen over sin grund

NMK-43-00567 OM DRÆN I SOMMERHUSOMRÅDE

- Sommerhusejeren har klaget og afvist pligten til vedligeholdelse med henvisning til, at dræningen er så gammel og dimensionen så lille, at det ikke er muligt at vedligeholde ved spuling – der findes ikke en tilsvarende dimension, så en udskiftning vil udgøre en regulerings sag

NMK-43-00567 OM DRÆN I SOMMERHUSOMRÅDE

- Klagenævnet stadfæster vedligeholdelsespåbuddet
 - En bredejers manglende kendskab til drænet ændrer ikke vedligeholdelsespligten
 - Der er ikke stillet krav om en ændret dimension og udskiftning af en ledning er vedligeholdelse og ikke regulering – se ombudsmandsudtalelse
 - Den præcise beliggenhed af drænet er ikke fastlagt, men eksistensen er konstateret både op- og nedstrøms grunden
 - Ingen oplysninger om, at drænet er taget ud af drift ved en aktiv handling

NMK-43-00567 OM DRÆN I SOMMERHUSOMRÅDE

- Klagenævnet stadfæster vedligeholdelsespåbuddet
 - På basis af luftfotos vurderes, at drænet har haft en vis funktion frem til i hvert fald 2006
 - Manglende vedligeholdelse bevirker i sig selv ikke, at et dræn ikke længere er omfattet af vandløbsloven
 - Det påhviler den til enhver tid værende ejer at berigtige et ulovligt forhold, jf. VL § 59 a

NMK-43-00535 OM RESTAURERINGSPROJEKT

- Sagen angår en kommunal tilladelse til gennemførelse af et restaureringsprojekt
- Der klages over, at der ikke i tilstrækkeligt omfang er redegjort for de afvandingsmæssige konsekvenser
- Projektet består blandt andet af udlægning af 5 – 6 gydebanks i en tykkelse på 20 – 30 cm á 10 meters længde i hele vandløbets bredde og udlæg af et antal skjulesten

NMK-43-00535 OM RESTAURERINGSPROJEKT

- Kommunen vurderer, at det ikke vil øge risikoen for oversvømmelser pga. det store fald
- Nævnet ophæver afgørelsen fsva. en nærmere bestemt strækning og hjemviser denne del af sagen
 - Vandløbsrestaureringer forudsætter, at vandløbets evne til afledning af vand ikke påvirkes væsentligt, jf. cirkulæret til vandløbsloven
 - Nævnet finder ikke, at kommunen i tilstrækkelig grad har redegjort for de afvandingsmæssige konsekvenser for strækningen

NMK-43-00535 OM RESTAURERINGSPROJEKT

- Der lægges vægt på, at etablering af gydebanks og udlægning af skjulesten reducerer tværsnitsarealet, hvilket kan have betydning for vandføringsevnen
- Konkrete oplysninger om vandløbets forløb, profil og fald samt oplysninger om vandføring og vandspejlskote over året på og umiddelbart op- og nedstrøms projektstrækningen burde have været inddraget i vurderingen

NMK-43-00583 TILLØB TIL RETTRUP BÆK

- Sag om ansøgt rørlægning af 140 m af et 365 m vandløb, der ikke er nbl. § 3 beskyttet eller målsat, men som løber til et målsat vandløb – vandløbet ligger i et okkerklasse-II-område med middel risiko for okkerudledning
- Kommunen meddelte afslag
 - Helt små ikke målsatte vandløb er en betydelig del af vandløbsnetværket
 - Der vil ske øget udledning af okker til det målsatte vandløb
 - Der er på sigt mulighed for, at vandløbet bliver målsat

NMK-43-00583 TILLØB TIL RETTRUP BÆK

- Ansøger påklagede afslaget
- NMK stadfæster med følgende behandling og bemærkninger
 - NMK spørger NST om, hvilke krav der gælder for ikke målsatte vandløb – der svares i overensstemmelse med den tidligere omtalte orienteringsskrivelse
 - NMK henviser til EU-domstolens dom i sagen C-461/13 (Weser) – medmindre der foreligger en fravigelse er medlemsstaterne forpligtet til at nægte at godkende et enkeltprojekt, såfremt det kan medføre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde (eks. et målsat vandløb), eller når det indebærer en risiko for, at der ikke opnås god tilstand for overfladevand

NMK-43-00583 TILLØB TIL RETTRUP BÆK

- Ved reguleringssager kan der alene lægges vægt på den eventuelle beskyttelse vandløbet har på afgørelsestidspunktet og ikke en eventuel fremtidig målsætning
- Der er af nævnet indhentet en vurdering af en ferskvandsbiolog om rørlægningen vil øge frigivelse af okker/ferrojern
- Nævnet finder, at det ikke kan afvises, at en rørlægning af vandløbet vil indebære en risiko for, at der ikke opnås god tilstand i det målsatte vandløb
- Nævnet tilføjer dog, at kommunen kan godkende reguleringsprojektet, hvis kommunen på baggrund af nærmere beskrevne okkerprøver vurderer, at ferrojernindholdet i det målsatte vandløb er og forbliver mindre end et bestemt niveau ved en rørlægning

NMK-43-00316 RØJENKÆR BÆK

- Sagen angår vedtagelse af et tillægsregulativ for vandløbet
- Det lægges til grund i sagen, at vandløbets skikkelse er ændret siden det gældende regulativs vedtagelse på grund af sparsom vedligeholdelse (mangelfuld vedligeholdelse)
- Kommunen har ved vedtagelsen af tillægsregulativet søgt at fastholde de indsnævrede dimensioner – vil lovliggøre den faktiske tilstand

NMK-43-00316 RØJENKÆR BÆK

- Klageren har anført, at kommunen forud for fastlæggelse af de indsnævrede dimensioner skulle have gennemført en reguleringssag med mulighed for erstatning til følge
- Klagenævnet gennemgår den lovmæssige udvikling af reguleringsbegrebet og når frem til, at regulering som udgangspunkt kræver en aktiv handling - et arbejde, der indebærer en ændring af vandløbet - klager gives derfor ikke medhold

NMK-43-00316 RØJENKÆR BÆK

- Nævnet anfører dog, at det efter vandløbslovens § 73, stk. 1 er muligt at rejse et erstatningskrav ved takstationsmyndighederne, hvis klager finder, at vandløbsmyndigheden ikke har overholdt sin vedligeholdelsesforpligtelse
- En supplerende detalje fra sagen: Natur- og Miljøklagenævnet finder, at det i tillægsregulativet tydeligt må fremgå, hvornår det er nødvendigt med oprensning af vandløbet, og i hvilket omfang oprensningen skal finde sted. Det kan eksempelvis ske ved, at der indsættes bestemmelser om, at opgravning af aflejringer senest iværksættes, når vandløbets kravvandsspejl er overskredet. (min understregning)

NMK-43-00568 – OM KOMMUNES VEDLIGEHO- DELSE AF VANDLØB

- Sagen angår en kommunes afgørelse om, at den har overholdt sin vedligeholdelsesforpligtelse for det omhandlede vandløb, der omfatter både en åben og en rørlagt strækning
 - Angående den åbne strækning anfører kommunen, at der ikke er behov for grødeskæring, da vandløbet er dybt nedskåret i terræn og kantvegetation skygger grøden bort. Kantskæring er foretaget
- Kommunens afgørelse påklages

NMK-43-00568 – OM KOMMUNES VEDLIGEHO- DELSE AF VANDLØB

- Klagenævnet afgør følgende
 - På det tidspunkt, hvor kommunen traf afgørelse, var den rørlagte strækning korrekt vedligeholdt – var repareret og TV-inspiceret
 - Kommunen kan ikke alene med henvisning til, at vandløbet er dybt nedskåret i terræn og at kantvegetation skygger grøden bort undlade grødeskæring. Det bemærkes i den forbindelse, at kommunen i forbindelse med afgørelsen hverken har dokumenteret hvorvidt og i hvilket omfang, der findes grøde i vandløbet, eller selve strømrendebreden i vandløbet

NMK-43-00568 – OM KOMMUNES VEDLIGEHO- DELSE AF VANDLØB

- Klagenævnet afgør følgende
 - Klager gives medhold i, at kommunen ikke på afgørelsestidspunktet havde dokumenteret at have opfyldt sin vedligeholdelsespligt
 - Hvorvidt der foreligger erstatningsansvar henhører under taksationsmyndighederne

OM HÅNDTERING AF ERSTATNINGSSAGER ANG. MANGELFULD VEDLIGEHOJDELSE AF VANDLØB

- Udgangspunkt i et konkret sagsforløb
- Lodsejere har lidt tab som følge af oversvømmelse fra et offentligt vandløb, som lodsejerne mener ikke er vedligeholdt som foreskrevet i regulativet
- Lodsejerne rejser krav om erstatning over for kommunen
- Kommunen tager formelt ikke stilling til erstatningskravet, men træffer afgørelse om, at kommunen har overholdt sin vedligeholdelsesforpligtelse og giver klagevejledning om klage til klagenævnet

OM HÅNDTERING AF ERSTATNINGSSAGER ANG. MANGELFULD VEDLIGEHOJDELSE AF VANDLØB

- Afgørelsen påklages med påstand om, at der er givet forkert klagevejledning, idet sagen burde have været henvist til taksationsmyndighederne, og at klagen derfor afvises
- Klagenævnet afviser påstanden med bemærkning om, at nævnet har kompetence til at efterprøve spørgsmålet om, hvorvidt kommunen har opfyldt sin forpligtelse til vedligeholdelse
- Det centrale spørgsmål er, om det er klagenævnet eller taksationsmyndighederne, der skal tage stilling til ansvarsgrundlaget

OM HÅNDTERING AF ERSTATNINGSSAGER ANG. MANGELFULD VEDLIGEHOJDELSE AF VANDLØB

- Det har været prøvet ved taksationsmyndighederne, der slår fast, at de har kompetence til at afgøre spørgsmål om vandløbsmyndighedernes mangelfulde opfyldelse af deres vedligeholdelsesforpligtelser
- Klagenævnet besluttede at overveje sagen nærmere og nåede frem til at pege på muligheden af at trække klagen tilbage. Nævnet gav mulighed for at få sagen genoptaget, hvis det skulle vise sig, at taksationsmyndighederne ikke ville tage stilling til, om vedligeholdelsespligten er overholdt
- Der er således dobbeltkompetence til at tage stilling til ansvarsgrundlaget, men det må anses for mest hensigtsmæssigt, at erstatningssager i deres helhed behandles af taksationsmyndighederne – eller domstolene

NMK-43-00507 ÅMOSE Å

- Sagen angår spørgsmål om kommunens overholdelse af vandløbsregulativet
 - Klagerne mener, at mangelfuld vedligeholdelse har medført, at grødeskæring ikke kan ske i den regulativmæssigt fastlagte strømrendebredde
 - Kommunen har afgjort, at vedligeholdelsesforpligtelsen er overholdt, idet vandføringsevnen er bedre end ved de teoretiske tværsnit – regulativet er et arealkoteregulativ

NMK-43-00507 ÅMOSE Å

- Klagenævnet finder, at en vurdering af vandføringsevnen ikke kan anvendes til at dokumentere overholdelse af regulativet, der stiller krav til minimumstværsnitsarealer
 - Indebærer en væsentlig mangel, der medfører, at afgørelsen skal ophæves
 - Nævnet beskriver herefter, hvilke krav loven har til beskrivelse af et vandløbs skikkelse eller vandføringsevne, og det kommenterer det aktuelle regulativ, der stiller krav til størrelsen af tværsnitsarealer

NMK-43-00507 ÅMOSE Å

- Nævnet erkender, at tværsnitsarealet er en væsentlig parameter for et vandløbs vandføringsevne, men anfører, at det ikke alene er et udtryk for denne, da også tværsnittets form og bundens beskaffenhed (bundmaterialet) har en betydning for vandføringsevnen
- Nævnet anfører, at det påhviler vandløbsmyndigheden at sikre, at det retlige grundlag for administration af vandløb er i overensstemmelse med loven og henstiller, at kommunen sikrer, at regulativet ændres, så det bringes i overensstemmelse med vandløbslovens § 12, stk. 1

NMK-43-00491 OG NMK-43-00493 FRI DRÆNINGSRET

- Begge sager angår rørlægning af grøfter
- Fra lodsejernes side er det gjort gældende, at vandløbene er omfattet af den fri dræningsret, og at rørlægning derfor ikke kræver tilladelse
- Nævnet anfører, at vandløbslovens § 3, stk. 2, der indeholder den fri dræningsret, omhandler retten til at aflede drænvand til bestående vandløb
- Nævnet finder imidlertid ikke, at der kan indfortolkes en ret for bredejereren til at tildække et åbent vandløb på egen grund – der er tale om et vandløb, der er omfattet af lovens bestemmelser, herunder om regulering af vandløb

KENDELSE OM PARTSFORDELING

- Angår udskiftning af et nedslidt rørlagt vandløb over en enkelt ejendoms jorder – i større dybde og med større rørdimension end hidtil – der er således tale om en regulering og ikke alene vedligeholdelse
- På baggrund af 3 taksationskendelser udarbejdede grundejerens (rekvirentens) rådgivere en partsfordeling i forhold til de vandmængder, der blev tilledt fra oplandet til rørledningen – den blev ikke accepteret af lodsejerne i oplandet og rekvirenten indbragte sagen for taksationskommissionen

KENDELSE OM PARTSFORDELING

- Taksationskommissionen afgjorde, at lodsejerne i oplandet ikke skulle bidrage til projektet
 - Det er et reguleringsprojekt, hvorfor der skal betales efter nytte
 - Almindelige vedligeholdelsesforanstaltninger påhviler rekvirenten
 - Lodsejerne i oplandet har efter VL § 6 ret til at aflede vand til ledningerne – der havde tidligere været et åbent vandløb, hvor rørledningen nu var beliggende
 - Ifølge foreliggende oplysninger har lodsejerne i oplandet ikke hidtil haft afvandingsproblemer og deres arealer ligger væsentligt højere end de rørledninger, der skal udskiftes – derfor ingen nytte
 - Heller ikke grundlag for ”medbenytterbidrag” efter VL § 68
 - Lodsejerne tilkendes beløb til sagsomkostninger

NMK–510-00609 - FLÆBÆKKEN

- Angår en kommunes mangelfulde oprensning af et offentligt vandløb gennem en årrække.
- Der er ikke oprenset i en periode på 16 – 21 år, og der er opstået aflejringer på op til 40 cm over regulativmæssig bund.
- Det vurderes, at oprensning ikke vil være sædvanlig vedligeholdelse, så der kræves dispensation fra nbl. § 3
- Kommunen meddelte dispensation, og et flertal på 5 ud af 9 i klagenævnet stadfæstede afgørelsen med begrundelsen, at kommunen ikke havde overholdt sin vedligeholdelsespligt, og hensyn til lodsejernes forventninger til vandløbets vandførings-evne

NMK-510-00631 HALLUND BÆK

- Tilsvarende sag
- Dog kun 12 – 13 år siden oprensning og kun bundhævning op til 30 cm
- Også i denne sag vurderedes, at oprensning ikke ville være sædvanlig vedligeholdelse
- Her blev også meddelt dispensation med samme begrundelse, men med tilføjelse om, at der er tale om en sådan særlig omstændighed, at der kan gives dispensation til oprensning

Spørgsmål?

Tak for opmærksomheden!